

De hengst Jan Korneel

Hettie Verkaart

Bij de HENDRIK WILLEM VAN LOON HARDZEILDAG 1996 werd, uren na de officiële prijsuitreiking, de traditionele pollepel - zeg maar de poedelprijs - in de wacht gesleept, en overhandigd aan de trotse eigenaar Rolf Bringman, van de hengst de "JAN KORNEEL".

Het schip verloochent met dit resultaat zijn "sloome" karakter geenszins. Zo is ze ook berucht omdat ze nooit van de helling wil lopen. Daar moet altijd nadrukkelijk enig duwwerk op worden uitgeoefend. "Ze gaat pas lopen bij windkracht zes", zegt Cees Sitsen daarover en "je kon er nog mee zeilen als alle anderen al over de dijk vlogen".

Gebouwd bij Verras.

Het schip dat in een rechter voorspant, de initialen van de Verrassen draagt moet in het begin van deze eeuw in De Paal van stapel gelopen zijn. Of ze in het begin een naam heeft is onbekend, later gaat ze "Twee Gebroeders" heten. Uit de lijst van nieuw gebouwde schepen in het werfboekje is het niet duidelijk wanneer deze hengst precies gebouwd is: In 1908 zijn bij Verras alleen een hoogaars en een Lemmerhengst als nieuwgebouwd genoemd en is pas in 1909 weer een "gewone hengst" aangetekend. Dit is niet in de laatste plaats vreemd omdat ook van het onlangs door de SBH aangekochte zusterschip van de Jan Korneel, de TH49 aangenomen wordt dat ze in 1908 bij Verras op de Paal gebouwd is. De huidige eigenaren van de Jan Korneel hebben een Antwerpse meetbrief in hun bezit van 2 augustus 1912, waarin 1908 als bouwjaar wordt aangegeven.

Het werkzame leven van De Twee Gebroeders

Het verhaal over de prille jeugd van het schip luidt als volgt: Het zou

Jan Korneel met familie Sitsen jaren '60

vanaf 1908 onder de registratie vanuit Hontenisse, als Hon 3 met vrachten bieten en mosselen tot tien ton, hebben gevaren met ene van Ombergen als schipper.

Later wordt de "TWE EGBROEDERS" omgenummerd tot CLN 15. In die periode zijn Piet T. Vermeersen, 'n zekere Praet en daarna F.A.E. Vermeersen achtereenvolgens schipper. In 1931 wordt ze naar Tholen verkocht en als TH5 komt het schip, na enige tijd eigendom te zijn geweest van schipper Sinke, bij de familie Schot terecht voor de oestervisserij.

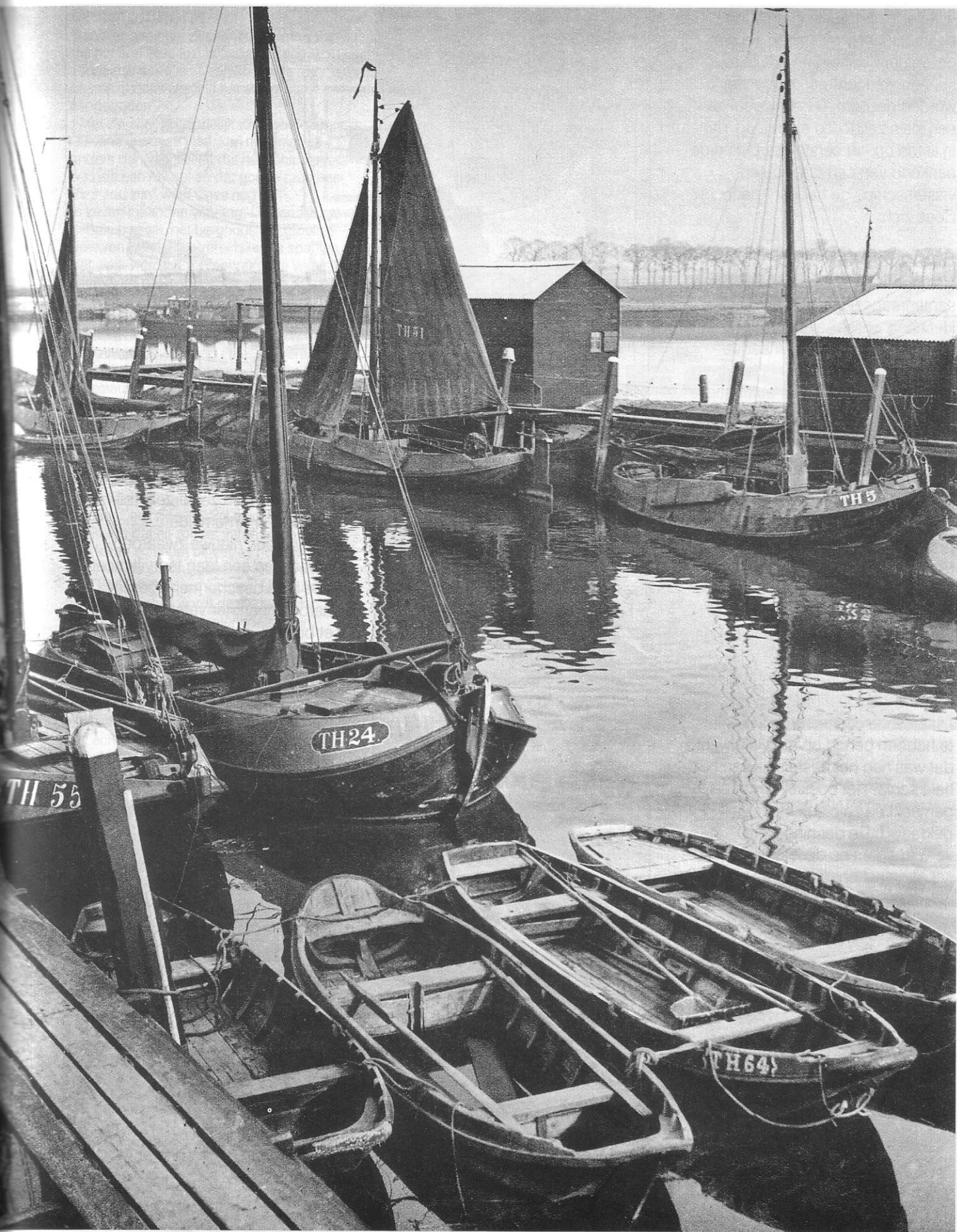
In de strenge winter van 1958, als het overgrote deel van het oesterbroed doodvriest, komt er een einde aan de "werkzame carrière" van de Twee Gebroeders TH 5. Met het schip, van de maatschap van Arie en Johannes Schot, is na deze voor de oestervisserij fatale winter "geen

droge boterham meer te verdienen". Zij worden gedwongen naar een andere vorm van levensonderhoud uit te zien en bieden het schip te koop aan.

De tweede jeugd.

In 1964 slaagt Johannes Schot, Arie was inmiddels overleden, erin een koper te interesseren voor het schip "met toebehoren". Johannes Cornelis Sitsen uit Bergen op Zoom wordt voor fl. 7.500,- eigenaar van: het schip, de oesterpercelen van Schot, de netten en de rest van het visgerei, een stuk steiger en een viskotje in de haven van Tholen en tenslotte ook de vergunning om te mogen vissen: "het CONSENT". Hij doopte haar om in "Jan Korneel". Omdat de fruitkwekerij van de Sitsens aan de rand van Bergen op Zoom wegens stadsuitbreiding onteigend wordt, de vader "binnen" werk krijgt en de tienerzonen Cees en Wim een technische opleiding gaan volgen, zoeken zij naar een betaalbaar schip. Hoewel er geen

Rust in de haven van Tholen omstreeks 1920. De Jan Korneel toen nog Th5 ligt rechts boven aan de steiger.

enkele "vaar-traditie in de familie bestaat moet om aan een zekere drang naar vrijheid en ruimte te kunnen voldoen" een oplossing worden gezocht. De zoektocht naar een klein zeilbootje eindigt op Tholen in liefde op het eerste gezicht en de aankoop van een plat houten vissersschip : de hengst " herinnert Cees zich.

Schip in blik.

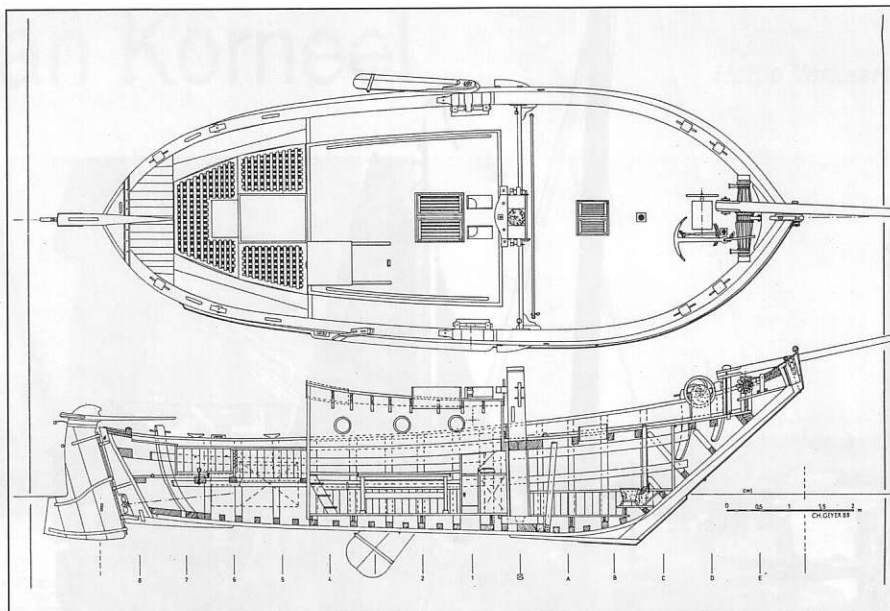
Het ingeblikte schip blijkt een bizar samenraapsel van oud en nieuw : Het heeft weliswaar een mast van de oorspronkelijke lengte, maar de zwaarden ontbreken. Er is een berg vistuig aan boord en de authentieke ovale drinkwatervaten zijn er ook nog. Het schip wordt voortbewogen door een 20 pk Kromhout dieselmotor.

Met de bedoeling het schip in de originele vissermansuitvoering te restaureren slaan de Sitsens gezamenlijk aan het werk. Cees Sitsen vertelt: " Een zomervakantie lang gingen wij het schip te lijf met schepjes en caustic soda" want de afgewerkte olie uit de motor is jarenlang eenvoudig in het ruim opgevangen. Dat blijkt een uitstekende conserverende werking te hebben gehad op het vlak, want dat was nog het beste stuk van het hele schip. Het boeisel werd kaal gemaakt en zo blank mogelijk " gekrauwd. De denning werd verwijderd en na de intensieve schoonmaakbeurt kwamen wij tot de verrassende ontdekking dat van de spanten weinig of niets heel was. Uit de bossen van de Wouwse Plantage worden kromme eikebomen aangekocht om nieuwe spanten te maken".

Hulp wordt uiteindelijk ingeroepen van een oude scheepstimmerman Bart Kristelijn en soms van de werf van Duivendijk.

Een jaar of drie wordt elke minuut vrije tijd, de vakanties en weekeinden " in het schip gestoken".

Omdat zowel de familie Sitsen als Bart Kristelijn katholiek zijn wordt vooral het werken ! op zondagen !

aan het schip op Tholen !" best ! wel een probleem".

"De dominee verscheen 's zondags regelmatig met ouderlingen en al op de dijk om vast te stellen of er soms " iemand van Tholen het lef had mee te helpen. Bij Duivendijk mochten we op den duur om die reden niet meer komen en toen ook nog Bart Kristelijn ziek werd was de maat vol".

"Als dat zo verder moet komen we nooit meer aan varen toe" zeggen de

Sitsens tegen elkaar en ze besluiten meer vaart achter de afbouw te zetten. Zo raken ze verzeild bij Meerman in Arnhem.

Daar worden nieuwe zwaarden gemaakt en een laag teervilt moet de oude huid beschermen voordat daaroverheen, ter versteviging van het boeisel, een laag hechthout wordt aangebracht. En : " Klaar was Kees!!".

Champignons

Tien jaar genieten zij onbezorgd van varen dat het een lieve lust is totdat, bij een voorjaarsinspectie : " een komplette champignonkwekerij in het schip wordt aangetroffen".

" Met z'n allen, uiteindelijk toch weer bij Duivendijk om de tafel, kon men niet anders dan vaststellen dat het schip zo rot was als een mispel en dat goede raad heel duur zou zijn" weet Cees nog.

In zeven maanden vervangt Duivendijk het gehele boeisel, het berghout, het grootste deel van het dek en verschillende spanten. Het werk werd op zo voortreffelijke wijze uitgevoerd dat in 1972 aan de Jan Korneel de W.H. de Vos-prijs toegekend wordt. De Stichting Ronde- en platbodem jachten verleent deze wisselprijs, in de vorm van een zilveren model van een Lemmeraak, jaarlijks aan het meest verdienstelijk gerestaureerde schip.

"Weer Verras!"

In 1981 wordt de Jan Korneel "met bloedend hart " verkocht, nadat vader Jan is overleden en de kosten voor het onderhoud de familie te zwaar gaan wegen. Cees Sitsen komt al in 1983 tot de konklusie dat hij zonder varen niet meer kan leven en koopt bij Verras het casco voor wat de stalen hoogtaars "GEJAAGD DOOR DE WIND" zal worden. Met hulp van Remy en Michiel wordt dit nieuwe schip in drie en een half jaar grotendeels door hemzelf afgebouwd.

Hoe het de JAN KORNEEL verder verging.

Het schip eerst nog enige tijd in bezit bij het echtpaar Walter, komt uiteindelijk terecht bij Rolf Bringman. In Stavenisse doet het sympathieke Duitse echtpaar Bringman er alles aan om "De Jan Korneel boven water te houden ". De mast en een deel van het dek zijn vernieuwd en nu wordt er "heftig gespaard" om het onderwaterschip te kunnen vervangen. Zij zijn voornemens hun pollepel tot het uiterste te verdedigen bij de Van LOON HARDZEILDAG 1997.

Met dank aan Cees Sitsen, voor een "gouden" avond, de koffie, verhalen, gegevens en anekdoten en Rolf Bringman voor inlichtingen en enthousiaste reacties.
Mocht een oplettende lezer in dit verhaal kunnen corrigeren, aanvullingen of verbeteringen kunnen aanbrengen horen wij het graag.

MACHINE- & CONSTRUCTIEWERKPLAATS

SCHEEPS-REPARATIES

REPARATIE & REVISIE VAN POMPEN & LIEREN

ROOSTERS VOOR BORDESSEN VERZINKT OF KUNSTSTOF

L. TIMMERMAN & ZONEN B.V.

Siloweg 1 tel 0118 611351 b.g.g. 0118 501719/501981
4338 PB Middelburg fax 0118 613309

Maten en schippers

Ook voor u is het mogelijk om als vrijwilliger op te stappen als maat of schipper !
De vaarcommissie kan u hierover verder informeren !

Het bestuur van de SBH

Voorzitter:

Klaas Tenwolde, Van Borselelaan 1a, 4351 NR Veere, 0118-501285.

Vice Voorzitter :

Wijnand van Gessel, Langeweg 7, 4339 NA Nw.en St. Joosland, 0118-601677

Penningmeester :

Hans Kole, Bogardstraat 3, 4331 BM Middelburg, 0118-642069.

Sekretaris :

Siemco Louwerse, Veersesingel 46, 4332 TB Middelburg, 0118-623928

Bestuursleden:

Hans Voskuil, Palingstraat 61, 4381 AE Vlissingen, 0118-414896.

Gerit Zomer, Marga Klompélaan 11, 4385 JL Vlissingen, 0118-471324.